

บทที่สิบเก้า: วัด-อาราม (TEMPLE-MONASTERIES)

หนึ่งในความรุ่งโรจน์อันยิ่งใหญ่ที่สุดของดินแดนแห่งพุทธศาสนา คือ วัด-อาราม ซึ่งมีความโดดเด่นและงดงามในด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะ อีกทั้งยังมีความหมายลึกซึ้งในชีวิตรทางจิตวิญญาณและพิธีกรรมของฆราวาสชาวพุทธทุกคน วัดเหล่านี้คือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่พระภิกษุและภิกษุณีผู้อาศัยดำเนินตามหนทาง

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนประเทศไทยจะคุ้นเคยกับ วัด (wats) ที่สวยงามตระการตาบางแห่งในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัดพระแก้ว (Wat Pra Kaew)¹⁶ ภายในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมรกต, วัดโพธิ์ (Wat Po) หรือวัดพระนอน, วัดเบญจมบพิตร (Wat Benchamabopit) หรือวัดหินอ่อน, และ วัดอรุณ (Wat Arun) หรือวัดแห่งรุ่งอรุณ ความสง่างามของวัดเหล่านี้ปรากฏให้เห็นในหลากหลายชั้นที่วิจิตรงดงาม, ในเครื่องประดับประดาที่แพรวพราว, ในเจดีย์สีทอง, ในรูปปั้นที่น่าประทับใจ, ในภาพจิตรกรรมฝาผนังอันเป็นงานศิลปะ, และในพระพุทธรูปอันน่าอัศจรรย์

ทั่วประเทศไทยมีวัดที่งดงามคล้ายคลึงกันอยู่มากมาย โดยเฉพาะวัดในเมืองนอกเหนือจากกรุงเทพฯ อาจจะได้ไม่มีการตกแต่งประดับประดาเท่ากับวัดที่มีชื่อเสียงที่สุดในกรุงเทพฯ แต่ก็ยังคงเป็นสถานที่...

หมายเหตุเชิงอรรถ 16:

วัดพระแก้ว (Wat Pra Kaew) ซึ่งเป็นวัดที่ได้รับการเคารพนับถือที่สุดในบรรดาวัดไทยทั้งหมด และเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของประเทศไทย นั่นคือ พระพุทธรูปมรกต อย่างไรก็ตาม วัดนี้ไม่ได้เป็นที่พำนักของพระภิกษุ แต่เป็นสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนาในวันหยุด

ไสยศาสตร์, โหราศาสตร์, การทำนายโชคชะตา, เครื่องราง (MAGIC, ASTROLOGY, FORTUNE-TELLING, AMULETS)

พระไตรปิฎกภาษาบาลีห้ามพระภิกษุไม่ให้ประกอบพิธีโหราศาสตร์, เวทมนตร์, และการทำนายทายทัก อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย ข้อห้ามเหล่านี้—ซึ่งไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นอาบัติในพระวินัย 227 ข้ออย่างเป็นทางการ—กลับถูกมองข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของโหราศาสตร์ ชาวไทยส่วนใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านและเกษตรกร มีประเพณีเรื่องการนับถือผี (animism) ซึ่งเป็นความเชื่อในวิญญาณและสิ่งเหนือธรรมชาติ และชาวไทยจำนวนมาก—รวมถึงคนชั้นสูงในเมือง เช่น นักการเมือง, รัฐบุรุษ, ผู้นำทางทหาร, และนักธุรกิจ—ก็ยังคงปรึกษาคำแนะนำทางโหราศาสตร์ในโอกาสสำคัญ ๆ ในชีวิต

พระภิกษุอาวุโสบางรูปในประเทศไทย ซึ่งตอบสนองต่อความปรารถนา, ความต้องการ และประเพณีของฆราวาสชาวไทย, ได้ประกอบพิธีโหราศาสตร์และให้คำแนะนำโดยการอ่านแผนภูมิ, และแจก เครื่องรางของขลัง และ วัตถุมงคล⁵ เพื่อป้องกันภัย, ปัดเป่าวิญญาณ, และพระภิกษุบางรูปยังเข้าร่วมในพิธีกรรมพราหมณ์บางอย่างที่ไม่ใช่พุทธศาสนา เช่น พิธีขอฝน (Ceremony to Invoke Rain) ซึ่งเป็นพิธีกรรมสำคัญในพื้นที่ที่มักประสบภัยแล้งและต้องพึ่งพาฝนเพื่อผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชผลที่เป็นแหล่งอาหารหลักอย่างข้าว

หมายเหตุเชิงอรรถ 15:

ชาวพุทธที่ยึดมั่นในวินัยเคร่งครัด เห็นว่าการพกพาเครื่องรางเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ตราบใดที่เครื่องรางเหล่านั้นถูกเคารพในฐานะเครื่องเตือนใจถึงพระพุทธเจ้า (หรือพระสงฆ์ผู้ทรงคุณธรรมที่เครื่องรางนั้นเป็นตัวแทน) มากกว่า ที่จะถือว่าเป็นเครื่องรางป้องกันภัยหรือเครื่องรางวิเศษที่จะนำพาความร่ำรวย, สถานะ, อำนาจ, และสิ่งอื่น ๆ มาสู่ผู้สวมใส่ด้วยความเชื่ออย่างมกมาย

พระสงฆ์ (THE SANGHA)

...และผมบนใบหน้า (และในประเทศไทย พวกเขาก็โกนคิ้วด้วย) พวกเขาจะโกน (ผมและอาจรวมถึงคิ้ว) ในวันก่อนวันเพ็ญและวันก่อนวันเดือนดับ (วันโกน) พวกเขาสวมจีวรสีส้ม, สีเหลือง แกรมส้ม, สีเหลือง หรือสีน้ำตาล (สีที่ฆราวาสไม่ค่อยสวมใส่ในวันพระ) สีที่หลากหลายของจีวร ไม่ได้บ่งบอกถึงความแตกต่างของลำดับชั้น, การปฏิบัติ หรือนิกายใด ๆ แต่สีเป็นเรื่องของความชอบส่วนบุคคล หรือเป็นสีที่ฆราวาสผู้ถวายจีวรเลือกให้

พระภิกษุกับฆราวาส (THE MONK AND THE LAITY)

พระภิกษุดำเนินพิธีทางศาสนาให้กับพุทธบริษัทฆราวาส และเข้าร่วมพิธีกรรมทางฆราวาสนอกวัด — ในโอกาสของการทำบุญ, การขึ้นบ้านใหม่, งานอุทิศบุญ, งานศพ, และงานฌาปนกิจ พระภิกษุบางรูปเป็นหัวหน้าสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและศูนย์บำบัดยาเสพติด และบ่อยครั้งดูแลกิจกรรมทางนิเวศวิทยา เช่น การปลูกต้นไม้ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรูปแบบอื่น ๆ พระภิกษุบางรูปช่วยชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรรม, การตลาด, หรือสหกรณ์ทางการเงิน และช่วยสร้างเขื่อน, ถนน, และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

พระภิกษุชาวพุทธ ไม่ใช่ นักบวช (priest) เขาไม่มีหน้าที่ในการปฏิบัติศาสนกิจ (ministry) เขาไม่ฟังคำสารภาพบาปของฆราวาส, ไม่ให้ศีลมหาสนิท (communion), ไม่อุปถัมภ์เด็กในพิธีล้างบาป (baptize/christen), และไม่ใช่ผู้ประกอบพิธีในงานแต่งงาน เขาไม่ใช่คนกลางระหว่างฆราวาสกับพระเจ้า ยิ่งไปกว่านั้น พระภิกษุชาวพุทธไม่ได้พยายามเผยแพร่ศาสนาโดยตรงหรือโดยลับ ๆ เพื่อเปลี่ยนศาสนิกชนจากศาสนาอื่น (ท่านมีอิทธิพลโดยผ่านแบบอย่างและคำสอนเท่านั้น (พระพุทธรูปเจ้าทรงเตือนว่าชาวพุทธควรเคารพทุกศาสนาและศาสนิกชนของศาสนานั้น ๆ))

อย่างไรก็ตาม, พระภิกษุบางรูปก็มีส่วนร่วมในหน้าที่บางอย่างที่คล้ายคลึงกับการปฏิบัติศาสนกิจ เขาให้คำปรึกษาแก่ฆราวาส...

พระสงฆ์ (THE SANGHA)

...หรือตลอดช่วงชีวิตที่เหลือของพวกเขา พระภิกษุที่บวชมานานจำนวนมาก ซึ่งบางรูปก็เป็นที่เคารพนับถือที่สุด เริ่มต้นเส้นทางการบวชตั้งแต่เป็นสามเณร

ในบรรดาพระภิกษุผู้สละทางโลก มีทั้งผู้ที่ใช้ชีวิตสันโดษ, บำเพ็ญเพียรภาวนาในวัดป่าเล็ก ๆ, และผู้ที่ใช้ชีวิตสันโดษเป็นส่วนใหญ่ดุจฤๅษี พระรุดงค์ เหล่านี้ไม่มีที่พำนักถาวร พวกเขาคือ "พระผู้จาริก" เดินไปตามเส้นทางที่เปลี่ยวเปล่า โดยมีเพียงกลดและมุ้งขนาดใหญ่พิเศษเป็นที่กำบัง มีป่า, ป่าทึบ, และถ้ำเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

พระภิกษุผู้สละทางโลกส่วนใหญ่นั้นไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวหรือเป็นฤๅษี แต่พวกเขาเป็น สงฆ์หมู่ (cenobitic) อาศัยอยู่ร่วมกับพระภิกษุรูปอื่น ๆ และเข้าร่วมในพิธีกรรม, งานเฉลิมฉลอง, และกิจกรรมส่วนรวม (พระภิกษุไม่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ อย่างไรก็ตาม พวกท่านได้สละความรับผิดชอบทางพลเมืองแล้ว)

พระภิกษุชาวตะวันตก (WESTERN MONKS)

การบวชเปิดรับ ฝรั่ง (farangs) หรือชาวต่างชาติ และพระภิกษุชาวต่างชาติจำนวนมากสามารถพบได้ในประเทศไทยและประเทศพุทธศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ชาวอเมริกัน, อังกฤษ, ยุโรป, ออสเตรเลีย, ศรีลังกา, อินเดีย, พม่า และอื่น ๆ พระภิกษุชาวตะวันตกส่วนใหญ่จะสวมจีวรเพียงชั่วคราว — ตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือนานกว่านั้นเล็กน้อย พวกเขาสึกออกไปเมื่อพบความสงบภายใน, ความบริสุทธิ์ทางจิตวิญญาณ, พุทธปัญญา (Buddhist wisdom) — และพวกเขากลับไปใช้ชีวิตฆราวาสที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจากประสบการณ์นั้น แต่พระภิกษุชาวตะวันตกจำนวนมากก็ครองผ้าเหลืองมาหลายปี โดยบางรูปตั้งใจจะครองไปตลอดชีวิต บางรูปถึงกับเป็นรักษาการเจ้าอาวาส (acting abbots) ของวัด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจาก คณะสงฆ์ (Sangha) ก็ตาม

บทที่ยี่สิบเจ็ด: คำแนะนำของพระพุทธเจ้าสำหรับฆราวาส (THE BUDDHA'S ADVICE TO THE LAYPERSON)

ดังที่เราได้อ่านมาในบทก่อน ๆ พระภิกษุผู้สละทางโลกที่ปฏิบัติตามมรรคอย่างขยันขันแข็ง—พระพุทธเจ้าทรงเรียกพวกเขาว่า "นักรบ" ด้วยการต่อสู้ในเพศบรรพชิตนั้นเข้มข้นมาก—พวกเขาพยายามอย่างเต็มกำลังเพื่อละทิ้ง สังโยชน์ สิบประการ นั่นคือวัตถุประสงค์ของการดำรงอยู่ในสมณเพศอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ภายใต้สภาพความเป็นบรรพชิต พวกเขามีระเบียบวินัย โอกาส และสภาพแวดล้อมสำหรับการละทิ้งสังโยชน์ทั้งหมด และเพื่อบรรลุ การตรัสรู้ (enlightenment) และ นิพพาน (nirvana) การบรรลุผลสำเร็จเช่นนั้นจึงแสดงให้เห็นว่ามันยากเพียงใด

หากการบรรลุเป้าหมายนั้นเป็นเรื่องยากถึงเพียงนี้สำหรับพระภิกษุหรือภิกษุณีผู้ตั้งใจมั่นที่อาศัยอยู่ภายใต้สภาพที่เอื้ออำนวยที่สุดสำหรับการดำเนินตามมรรค ลองพิจารณาดูว่ามันจะยากเพียงใดสำหรับ ฆราวาส (layperson) ที่จะบรรลุการตรัสรู้และนิพพาน อันที่จริง มันเป็นไปได้ด้วยซ้ำไปหรือไม่?

ในการให้คำนิยามของนิพพานที่ปรากฏใน A Popular Dictionary of Buddhism โดย Christmas Humphreys ได้กล่าวไว้ว่า นิพพาน "สามารถบรรลุได้ในชีวิตนี้ด้วยความปรารถนา อันชอบธรรม, ความบริสุทธิ์แห่งชีวิต, และการกำจัดอัตตา (egoism)"

อย่างไรก็ตาม ชาวพุทธฆราวาสไม่ได้คาดหวังอย่างจริงจังที่จะบรรลุการตรัสรู้หรือนิพพานในชาตินี้ พวกเขาอาจจะมุ่งมั่นที่จะเป็น "พระโสดาบัน (Stream-enterers)" (ผู้เข้าถึงกระแสธรรม) และด้วยความพยายามอย่างมาก อาจเป็น "พระสกทาคามี (Once-returners)" (ผู้กลับมาอีกครั้ง

เดียว) พวกเขาทำเช่นนั้นโดยการปฏิบัติ ศีลธรรม (morality) ในชีวิตประจำวัน โดยการหลีกเลี่ยงความชั่วและทำความดี...

อภิธานศัพท์ทั่วไป (GENERAL GLOSSARY)

คำศัพท์ (ต้นฉบับ) ภาษา (Pali/Skt/Thai) ความหมายภาษาไทย

Makha Bucha (Thai) วันสำคัญทางพุทธศาสนาในเดือนจันทรคติที่สาม (วันมาฆบูชา)

Metta (Pali) ความรักสากล (เมตตา)

Naga (Skt) อสรพิษชนิดหนึ่ง เป็นสัตว์ในตำนานทางพุทธศาสนา-
รวมถึงเป็นผู้สมครที่รอกการบวช (นาค)

Moha (Pali) ความหลงผิด (โมหะ)

Namo Tassa

Bhagavato Arahato

Summa Sumbud-dhassa (Pali) การน้อมนมัสการต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงเป็นพระอรหันต์, ผู้ตรัสรู้ชอบได้
โดยพระองค์เอง (พระพุทธเจ้า)

Nirvana (Skt); Nibbana (Pali) เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติในพระพุทธศาสนา: การตรัสรู้; การหลุดพ้นจาก
การเวียนว่ายตายเกิด (นิพพาน)

Noble Eightfold Path หลักการแปดประการของการปฏิบัติในพระพุทธศาสนา: สัมมาวาจา (Right Speech),
สัมมากัมมันตะ (Right Action), สัมมาอาชีวะ (Right Livelihood), สัมมาวายามะ (Right Effort), สัมมาสติ (Right
Mindfulness), สัมมาสมาธิ (Right Concentration), สัมมาทิฐิ (Right View), สัมมาสังกัปปะ (Right Thought)
(อริยมรรคมีองค์ 8)

Om mani padme hum มนต์ทิเบตที่มีชื่อเสียง ซึ่งใช้ระหว่างและเพื่อการทำสมาธิ "ขอความสวัสดีมีแด่แม่ใน
ดอกบัว" (ดูข้อความสำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม)

Pali ภาษาสันสกฤตโบราณในอินเดีย ซึ่งคำสอนของพระพุทธศาสนาเถรวาทถูกบันทึกไว้เป็นครั้งแรก (ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาโบราณของคำสอนพระพุทธศาสนาหายาน) (ภาษาบาลี)

Panna (Pali); Prajna (Skt) ปัญญา (ปัญญา)

Pansa (Thai); Vassa (Pali) ฤดูฝน, ช่วงเวลาสามเดือนของการปลีกวิเวกของพระสงฆ์ (พรรษา)

Khao Pansa (Thai) การเข้าพรรษา

Ok Pansa (Thai) การออกพรรษา

Parinirvana (Skt) การบรรลุนิพพานขั้นสุดท้าย; การดับสิ้นไปโดยสมบูรณ์ เมื่อสิ้นชีวิต, ณ การดับขั้นของพระพุทธเจ้า (ปรินิพพาน)

Patimokkha (Pali); Patimomoksha (Skt) กฎระเบียบทางวินัยของพระสงฆ์ 227 ข้อ ซึ่งบางครั้งเรียกว่าศีล (ปาติโมกข์)

Pavarana (Pali) พิธีของพระสงฆ์ที่พระภิกษุทั้งหมดในอารามจะรวมตัวกันเพื่อกล่าวคำสัตย์ ณ จุดสิ้นสุดของการจำพรรษา (ปวารณา)

อภิธานศัพท์ทั่วไป (GENERAL GLOSSARY)

คำศัพท์ (ต้นฉบับ) ภาษา (Pali/Skt/Thai) ความหมายภาษาไทย

— the major hurdles...— อุปสรรคสำคัญที่ต้องเอาชนะเพื่อบรรลุการตรัสรู้ หรือเพื่อเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและมีคุณธรรม

Tantrayana Buddhism (See Vajrayana Buddhism) พระพุทธศาสนาตันตระ (ดูที่ พระพุทธศาสนาวัชรยาน)

Tantric Esoteric Buddhist practices...การปฏิบัติทางพุทธศาสนาแบบลึกลับตันตระ ซึ่งอาศัยการถ่ายทอดด้วยวาจามากกว่าการเขียน

Taoism ปรัชญาจีนโบราณที่อิงตามหลักการของธรรมชาติและการทำงานร่วมกันของแรงที่ตรงกันข้าม

Thammayut (Thai) คณะสงฆ์ไทยที่ก่อตั้งโดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4; มีพระภิกษุน้อยกว่าคณะมหานิกาย (ธัมมยุต)

Thangka (Tib) ม้วนภาพวาดทางศาสนาของทิเบตที่แสดงให้เห็นถึงจักรวาลวิทยาทางพุทธศาสนา (พระบฏ)

Theravada Buddhism รูปแบบของพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติในประเทศไทย, พม่า, ลาว, กัมพูชา, ศรีลังกา และเนปาล หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ หินยาน ('ยานเล็ก') หรือ 'วิถีแห่งพระเถระ' (พระพุทธศาสนาเถรวาท)

The Triple Gem, or The Three Jewels พระพุทธเจ้า, พระธรรม (คำสอนของพระพุทธเจ้า) และ พระสงฆ์ (ชุมชนบรรพชิต) (พระรัตนตรัย)

Tipitaka (Pali) or Tripitaka (Skt) "ตะกักร้าสามใบ" พระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาเถรวาท: พระวินัย, พระสุตตันตปิฎก และ พระอภิธรรมปิฎก (พระไตรปิฎก)

Tot Kathin (Thai) ช่วงเวลาหนึ่งเดือนของการทำบุญพิเศษสำหรับฆราวาสหลังจากการออกพรรษา เมื่อมีการถวายจีวรและของถวายอื่น ๆ แต่พระสงฆ์ (ทอดกฐิน)

Upajjhaya (Pali) พระอุปัชฌาย์

Upasampada (Pali) พิธีบรรพชาอุปสมบทเต็มรูปแบบ (อุปสัมปทา)

Uposatha (Pali); Bot (Thai) อาคารศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในวัด (wat); รวมถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนาของวันเพ็ญ, วันเดือนดับ และวันกึ่งกลาง (อุโบสถ / โบสถ์)

Vajrayana Buddhism นิกายลี้ลับของพระพุทธศาสนาหายน (พระพุทธศาสนาวัชรยาน)

บรรณานุกรม (BIBLIOGRAPHY)

Babbitt, Irving, trans., The Dhammapada. New York, New Directions Paperbook, 1965

(แปล: บาบบิตต์, เออร์วิง, ผู้แปล, พระธรรมบท. นิวยอร์ก, New Directions Paperbook, 1965)

Blofeld, John, The Tantric Mysticism of Tibet. New York, E.P. Dutton & Co., Inc. 1970

(แปล: บลูเฟลด์, จอห์น, 'ไสยศาสตร์ตันตระแห่งทิเบต. นิวยอร์ก, E.P. Dutton & Co., Inc. 1970)

Burt, E.A. Ed., The Teachings of the Compassionate Buddha. New York, A Mentor Book, 1955

(แปล: เบิร์ต, อี.เอ. บรรณาธิการ, คำสอนของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพระเมตตา. นิวยอร์ก, A Mentor Book, 1955)

Ch'en Kenneth K.S., Buddhism, the Light of Asia. New York, Barron's Educational Series, 1968

(แปล: เฉิน เคนเน็ธ เค.เอส., พระพุทธศาสนา แสงสว่างแห่งเอเชีย. นิวยอร์ก, Barron's Educational Series, 1968)

Conze, Edward, Buddhism: Its Essence and Development. New York, Harper Torchbooks, 1975

(แปล: คอนเซ, เอ็ดเวิร์ด, พระพุทธศาสนา: แก่นสารและการพัฒนา. นิวยอร์ก, Harper Torchbooks, 1975)

— Buddhist Scriptures. New York, Penguin Books Ltd., 1959

(แปล: — พระคัมภีร์ทางพุทธศาสนา. นิวยอร์ก, Penguin Books Ltd., 1959)

David-Neel, Alexandra, Buddhism, Its Doctrines & Its Methods. New York, Avon Discus, 1979

(แปล: เดวิด-นีล, อเล็กซานดรา, พระพุทธศาสนา, หลักคำสอนและวิธีการ. นิวยอร์ก, Avon Discus, 1979)

Goddard, Dwight, Ed., A Buddhist Bible. Boston, Beacon Press, 1970

(แปล: ก๊อดดาร์ด, ดไวท์, บรรณาธิการ, คัมภีร์ไบเบิลพุทธ. บอสตัน, Beacon Press, 1970)

Grimm, George, Buddhist Wisdom: The Mystery of the Self. Delhi, Motilal Banarsidass, 1978

(แปล: กริมม์, จอร์จ, พุทธปัญญา: ความลึกลับของอัตตา. เดลี, Motilal Banarsidass, 1978)

Hamilton-Merritt, Jane, A Meditator's Diary. London, Unwin Paperbacks, 1986

(แปล: แฮมิลตัน-เมอร์ริตต์, เจน, บันทึกประจำวันของผู้ทำสมาธิ. ลอนดอน, Unwin Paperbacks, 1986)

Humphreys, Christmas, A Popular Dictionary of Buddhism. London, Curzon Press Ltd., 1962

(แปล: ฮัมฟรีย์, คริสต์มาส, พจนานุกรมพุทธศาสนาฉบับยอดนิยม. ลอนดอน, Curzon Press Ltd., 1962)

— ed., The Wisdom of Buddhism. London, Curzon Press Ltd., 1960

(แปล: — บรรณาธิการ, พุทธปัญญา. ลอนดอน, Curzon Press Ltd., 1960)

Indasara, Wasin, Theravada Buddhist Principles. (2 vols.) Bangkok, Mahamakut Buddhist University, 1977

(แปล: อินทสระ, วสิน, หลักการพระพุทธศาสนาเถรวาท. (2 เล่ม) กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1977)

Jackson, Peter A., Buddhadasa: A Buddhist Thinker for the Modern World. Bangkok, The Siam Society, 1988

(แปล: แจ็กสัน, ปีเตอร์ เอ., พุทธทาส: นักคิดพุทธเพื่อโลกสมัยใหม่. กรุงเทพฯ, สยามสมาคม, 1988)

Jacobson, Nolan Pliny, Buddhism & The Contemporary World. Southern Illinois University Press, 1983

(แปล: เจคอบสัน, โนแลน พลินี, พระพุทธศาสนาและโลกปัจจุบัน. Southern Illinois University Press, 1983)

Jayasuriya, Dr. W. F., The Psychology & Philosophy of Buddhism: An In-

(แปล: ชยสุริยา, ดร. ดับเบิลยู. เอฟ., จิตวิทยาและปรัชญาของพระพุทธศาสนา: บท...)

คำศัพท์ (ต้นฉบับ) หมายเลขหน้าคำศัพท์ (ต้นฉบับ) หมายเลขหน้า

Chedi (เจดีย์) 114

Fathers, Buddha's (บิดาของพระพุทธเจ้า) 41

Ch'en, Kenneth 21, 25, 26

Fetters (สังโยชน์) 74, 143, 151

Chincha (จินจา) 80

Fire Sermon (อาทิตตปริยายสูตร) 65

Christian (คริสเตียน) ix, 5, 13

Four Noble Truths (อริยสัจ 4) 6, 7, 62, 170

Commandments (บัญญัติ) 4, 5

Four Passing Sights (เทวทูต 4) 44-45, 49-51

Compassion (ความกรุณา) 8, 9, 74, 86, 100, 111

Footprint, Buddha's (รอยพระพุทธบาท) 115

Confession (การสารภาพ) 81, 123, 126

Fortune-telling (การทำนายโชคชะตา) 108

Craving (ตัณหา) 7, 12, 13, 23, 24, 62

Generosity (ความเอื้อเฟื้อ) 100, 166

Delusion (ความหลงผิด) 22-23, 74

Ignorance (อวิชชา) 12, 23, 65, 152

Dependent Origination (ปฏิจจสมุปบาท) 21

Impermanence (อนิจจัง) 6, 20, 24, 143

Dhammapada (พระธรรมบท) 33

Insight-wisdom (ปัญญาญาณ) 7, 9, 17, 21-34, 74, 100, 149, 152, 154

Dhamma (พระธรรม) 4-34, 44, 59, 61, 74, 75, 76, 79, 87, 95, 107, 149, 151, 153, 154, 169, 170

Laypersons (ฆราวาส) 7, 9, 17, 21-34, 74, 100, 149, 152, 154

Dukkha (ทุกข์) 5, 6, 21, 23, 24, 30, 62, 73, 74, 165

Metta (เมตตา) 167

Ego (อัตตา) 13, 25

Nirvana/Nibbana (นิพพาน) 7, 30, 59, 66-67, 74, 76, 143, 151-152, 170-171

Enlightenment (การตรัสรู้) 7, 30, 59, 66-67, 74, 76, 143, 151-152, 170-171

Noble Eightfold Path (อริยมรรค 8) 7

Equanimity (อุเบกขา) 8

Pali (ภาษาบาลี) 170

Family Behavior (พฤติกรรมครอบครัว) 160-162

Sangha (พระสงฆ์) 76, 80-155, 169-170

คำศัพท์ (ต้นฉบับ) หมายเลขหน้า คำศัพท์ (ต้นฉบับ) หมายเลขหน้า

Nirvana (นิพพาน) 23, 32-33, 54, 59, 62, 88, 91-93, 118, 143, 154, 159

Renunciation, Buddha's (การสละราชสมบัติของพระพุทธเจ้า) 52

Noble Eightfold Path (อริยมรรคมีองค์ 8) 7-22, 62

Restraint (ความสำรวม) 154

No-self (อนัตตา) 20, 23, 25, 26, 53, 63, 143

Right Action (สัมมากัมมันตะ) 9

Non-Returner (พระอนาคามี) 151

Right Concentration (สมาสมาธิ) 12

Novices (สามเณร) 102-103

Right Effort (สัมมาวายามะ) 12

Nuns (ภิกษุณี) 78-79

Right Livelihood (สัมมาอาชีวะ) 9

Offenses, Monastic (อาบัติของสงฆ์) 124

Right Mindfulness (สมาสติ) 12-13

Om Mani Padme Hum 18

Right Speech (สัมมาวาจา) 9

Once-Returner (พระสกทาคามี) 151, 159

Right Thought (สัมมาสังขาร) 21

Ordination (การอุปสมบท) 119-122

Right View (สัมมาทิฐิ) 21, 30

Pansa (พรรษา)	99, 135-136
Robes (จีวร)	106, 109, 110
Parileyyaka (ปาฏิไยยะ)	82
Royal Book of Chants	139
Parinirvana (ปรินิพพาน)	96, 152
Rules and Regulations, Monastic (กฎและข้อบังคับของสงฆ์)	123-127
Patimokkha (ปาติโมกข์)	67, 81, 107, 122-123
Sai sin (สายสิญจน์)	134
Pava (เมืองปาวา)	94
Sakyas (ศากย)	37, 41, 51, 77
Pavarana (ปวารณา)	135
Sala (ศาลา)	113, 116
Peace of Mind (ความสงบแห่งจิต)	25
Samatha meditation (สมถกรรมฐาน)	14-16, 18, 23, 144
Pindapata (บิณฑบาต)	129
Samsara (สังสารวัฏ)	59, 79
Ploughing Ceremony (พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ)	46
Sariputta (พระสารีบุตร)	66
Prajapati (พระนางปชาบดี)	41, 78
Second Sermon (ปฐมจสุมุปาบทเทศนา, เทศนาครั้งที่สอง)	63
Precepts (ศีล)	4, 5, 67, 103, 115, 123-127, 142, 167, 169

Self (อัตตา/ตัวตน)	13, 25, 26, 74, 86, 153
Previous Lives (ชาติภพก่อน)	29
Senses, Six (อายตนะ 6)	21
Prince Ajatasattu (เจ้าชายอชาตศัตรู)	83
Sex (เพศ)	4, 9, 30, 80, 103, 123, 124
Prince Jeta (เจ้าชายเชต)	72
Simas (สีมา)	114
Prostitution (โสเภณี)	10
Sin (บาป)	3, 12
Pubarabama (บุพพาราม)	22
Slander (การใส่ร้าย)	10
Punna (พระปุณณะ)	55
Smith, Huston	27
Rahula, Buddha's son (พระราหุล, โอรสพระพุทธเจ้า)	52, 70-71, 86
Smoking (การสูบบุหรี่)	131
Rahula, Walpole	28
Social Behavior (พฤติกรรมทางสังคม)	164
Rains Retreat (การจำพรรษา)	99
Soul (วิญญาณ/อาตมัน)	25
Rajadhon, Phya Anuman (พระยาอนุมานราชชน)	140
Songkran (สงกรานต์)	133

Rajaghaya (ราชคฤห์) 53, 66, 71
Stream-Enterer (พระโสดาบัน) 151, 159
Realms of Existence (ภพภูมิ) 30
Rebirth (การเกิดใหม่) 23, 28-31, 59, 74
Refuge (ที่พึ่ง) 8, 134, 141, 142, 155
Religious Tolerance (ความอดทนทางศาสนา) 165

คำศัพท์ (ต้นฉบับ) ความหมายภาษาไทยคำศัพท์ (ต้นฉบับ) ความหมายภาษาไทย

Craving ตัณหา
Nirvana/Nibbana นิพพาน
Dukkha ทุกข์
Noble Eightfold Path อริยมรรคมีองค์ 8
Dhamma พระธรรม
Once-Returner พระสกทาคามี
Enlightenment การตรัสรู้
Ordination การอุปสมบท
Fetters สังโยชน์
Parinirvana ปรีนิพพาน
Four Noble Truths อริยสัจ 4
Patimokkha ปาติโมกข์
Ignorance อวิชชา

Rebirth การเกิดใหม่

Impermanence อนิจจัง

Sangha พระสงฆ์

Insight-wisdom ปัญญาญาณ

Stupa พระสถูป/เจดีย์

Laypersons ขราวาส

Tripitaka พระไตรปิฎก

Meditation การทำสมาธิ

Uposatha อุโบสถ

.....